

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Р О З П О Р Я Д Ж Е Н Н Я

від _____ 2021 р. № ____

Київ

Про затвердження Державної цільової національно-культурної програми забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року

1. Затвердити Державну цільову національно-культурну програму забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року, що додається.

2. Міністерству фінансів передбачати під час складання проєкту Державного бюджету України на відповідний рік кошти для виконання завдань і заходів Програми, виходячи з можливостей державного бюджету.

3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади подавати щороку до 1 лютого Міністерству культури та інформаційної політики інформацію про стан виконання Програми для її узагальнення та подання до 1 березня Кабінетові Міністрів України та Міністерству економіки.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

ЗАТВЕРДЖЕНО

розпорядженням Кабінету Міністрів України
від _____ 2021 р. № _____

**Державна цільова національно-культурна програма
забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови
як державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року**

Мета Програми

Метою Програми є забезпечення додержання конституційних гарантій і створення умов для всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України, сприяння опануванню нею та підвищенню престижу використання, посилення її ролі в українському суспільстві як засобу зміцнення державної єдності, захисту національного мовно-культурного та мовно-інформаційного простору.

Шляхи і способи розв'язання проблеми

Протягом останніх років здійснено значний поступ у реалізації конституційних положень щодо забезпечення державою всебічного розвитку і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України: Верховною Радою України прийнято Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон), а Кабінетом Міністрів України схвалено Стратегію популяризації української мови до 2030 року «Сильна мова – успішна держава»; успішно розпочали свою діяльність Національна комісія зі стандартів державної мови, до завдань якої належить належить збереження та розвиток державної мови через встановлення стандартів державної мови і методів перевіряння рівня володіння нею, необхідного для набуття громадянства чи зайняття визначених законами посад, та Уповноважений із захисту державної мови, до завдань якого належить захист української мови як державної, захист права громадян України на отримання державною мовою інформації та послуг у сферах суспільного життя, визначених Законом, на всій території України і усунення перешкод та обмежень у користуванні державною мовою.

Результати соціологічних досліджень свідчать, що більшість громадян України в усіх регіонах поділяють фундаментальні засади державної мовної політики в Україні. Згідно з результатами опитування, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва спільно з соціологічною службою Центру Разумкова у серпні 2020 року, більшість українців в усіх регіонах підтримує тези про те, що усі громадяни України повинні володіти державною мовою (79 %), українська мова має бути мовою спілкування держслужбовців та керівників держави (82 %), а також в усіх державних

навчальних закладах більшість предметів мають викладатися державною мовою (77 %).

Результатами загальнонаціонального опитування, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» спільно з Центром політичної соціології у лютому 2021 року, вказують, що більшість громадян підтримує запровадження обов'язкового використання державної мови у сфері обслуговування (54 %).

Водночас лише закріплення на законодавчому рівні державного статусу української мови та обов'язкових сфер її застосування недостатньо для забезпечення її повноцінного функціонування в усіх сферах суспільного життя. Для усунення порушень мовно-культурної єдності, суперечностей мовної ідентичності та мовних практик українців, розширення суспільно-комунікативних функцій державної мови та формування цілісного мовно-культурного простору необхідне застосування ефективних підходів та інструментів.

Досягнення мети Програми може бути забезпечено за кількома варіантами.

Перший варіант передбачає збереження існуючої ситуації, зокрема, законодавче закріплення сфер обов'язкового застосування державної мови у публічному житті та запровадження відповідальності за порушення відповідних норм. Проте такий підхід є недостатнім для ефективного розв'язання більшості наявних проблем у мовній сфері.

Другий, оптимальний, варіант реалізації Програми дасть змогу досягнути мети, оскільки забезпечить формування цілісної державної політики, спрямованої на всебічний розвиток і функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України шляхом посилення взаємодії між органами державної влади, підтримки громадських ініціатив, належного інституційного, фінансового та кадрового забезпечення реалізації державної мовної політики, підвищення престижності та зміцнення позицій української мови в інформаційному середовищі, формування цілісного мовно-культурного простору.

З метою раціонального використання ресурсів Програма передбачає концентрацію зусиль на таких завданнях:

- забезпечення інституційної спроможності реалізації державної мовної політики;

- зміцнення державного статусу української мови, вироблення дієвого механізму її захисту, розвитку та популяризації;

- забезпечення дотримання посадовими і службовими особами органів державної влади та органів місцевого самоврядування, іншими посадовими та службовими особами вимог закону щодо обов'язковості використання державної мови під час виконання своїх посадових обов'язків, недопущення її дискримінації;

- мотивування населення України до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проєктів;

- розроблення та відкриття мережі курсів з вивчення української мови (в тому числі дистанційних та онлайн-курсів) для різних категорій осіб, у тому числі на безоплатній основі, здійснення інших заходів щодо сприяння опануванню державної мови;

покращення якості викладання державної мови в закладах освіти;
запровадження і проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, а також міжнародного сертифікаційного іспиту з української мови як іноземної на підставі затверджених вимог до рівнів володіння українською мовою як іноземною А1-С2 (відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання) для іноземців, які виявили бажання вивчати українську мову;

забезпечення підтримки та популяризації української мови за кордоном, зокрема створення системи викладання української мови як іноземної за кордоном, а також направлення педагогічних (науково-педагогічних) працівників для викладання у закладах освіти за кордоном української мови, літератури, культури, історії тощо;

сприяння проведенню наукових досліджень у сфері українського мовознавства та соціолінгвістики, а також української жестової мови;

розвиток національної словникової бази та забезпечення вільного доступу до неї користувачів;

підтримка інновацій, нових знань та розвитку сучасних культурних індустрій, покращення якості україномовного культурного продукту на телебаченні, радіо, у кіно- та відеомережі, забезпечення доступу глядачів до кращих творів європейської та світової кінематографії, зокрема стимулювання дублювання українською мовою творів класики світового кінематографу;

сприяння створенню інформаційної, у тому числі медійної, україномовної продукції для дітей;

сприяння запровадженню освітніх теле- та радіопрограм, відкритих онлайн-курсів з української історії та культури;

подальша підтримка книговидавничої справи в Україні, зокрема видання книг українською мовою, у тому числі перекладної літератури, підвищення конкурентоспроможності української книжкової продукції як на вітчизняному книжковому ринку, так і за межами України;

створення умов для підвищення обізнаності громадян про порядок застосування норм законодавства про державну мову у відповідних сферах, забезпечення реалізації громадянами права на одержання інформації та послуг українською мовою, в тому числі через засоби масової інформації, рекламу, розширення україномовного інформаційного простору, у тому числі за кордоном.

Оцінка стану виконання Програми буде проводитися МКІП у співпраці з іншими органами державної влади в рамках проведення моніторингу реалізації її завдань та заходів

За результатами щорічної оцінки ефективності виконання Програми у разі потреби може здійснюватися перегляд її завдань та заходів.

Завдання і заходи

Завдання і заходи з виконання Програми, спрямовані на розв'язання проблем та досягнення мети Програми, наведені у додатку 2.

Очікувані результати, ефективність програми

Виконання Програми дасть змогу досягти таких результатів:

усунення суперечностей мовної ідентичності й мовних практик українців та зростання частки громадян, які використовують українську мову в побуті;

зміцнення позицій української мови в культурно-інформаційному просторі України;

зміцнення статусу української мови як мови міжетнічного спілкування та порозуміння;

зростання частки культурного продукту, виконаного українською мовою;

забезпечення дотримання прав громадян України на отримання інформації та послуг державною мовою;

забезпечення обов'язкового використання державної мови у діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, Збройних Сил, інших утворених відповідно до законів військових формувань, державних та комунальних підприємств, установ та організацій.

Очікувані результати виконання Програми наведено у додатку 3.

Обсяги та джерела фінансування

Видатки на виконання Програми здійснюватимуться за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших не заборонених законодавством джерел.

Орієнтовний обсяг фінансування Програми становить _____ тис. гривень, у тому числі _____ тис. гривень – за рахунок коштів державного бюджету, _____ тис. гривень – місцевих бюджетів, _____ тис. гривень – за рахунок інших джерел.

Обсяг видатків, необхідних для виконання Програми, визначається щороку з урахуванням можливостей державного та місцевих бюджетів під час формування їх показників.

ПАСПОРТ

Державної цільової національно-культурної програми
забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як
державної в усіх сферах суспільного життя на період до 2030 року

1. Концепція Програми схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 травня 2021 р. № 474.
2. Програма затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від _____ № ____.
3. Державний замовник – МКІП.
4. Керівник Програми – Міністр культури та інформаційної політики.
5. Виконавці заходів Програми – МКІП, МОН, Мінветеранів, Держкомтелерадіо, Український інститут національної пам'яті, Національна комісія зі стандартів державної мови, Уповноважений із захисту державної мови (за згодою), Національна академія наук (за згодою), Київська міська, обласні державні адміністрації.
6. Строк виконання Програми – 2022-2030 роки.
7. Прогнозні обсяги та джерела фінансування

Джерела фінансування	Обсяг фінансування, тис. грн	У тому числі за роками								
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Державний бюджет										
Місцеві бюджети										
Інші джерела										
Усього										

_____